

FORUM VAN DE EUROMETROPOOL LILLE-KORTRIJK-TOURNAI

Thematische fiche : Mobiliteit

ONZE INTERPRETATIE VAN DE SITUATIE

Veel “favorieten” die werden aangegeven op de subjectieve kaart, liggen verspreid in de hele Eurometropool-regio maar zijn niet allemaal via duurzame mobiliteit toegankelijk. Van alle grensoverschrijdende verplaatsingen wordt slechts 5% met het openbaar vervoer afgelegd; het aandeel van de zachte verplaatsingswijzen is onbekend en waarschijnlijk verwaarloosbaar.

Wat het licht openbaar vervoer (bus/tram) betreft, liggen verschillende vervoersnetwerken naast elkaar zonder een echte onderlinge aansluiting, ondanks de nabijheid van bepaalde stations. Dat weerspiegelt zowel de territoriale indeling van de Eurometropool als de verdeling tussen de verschillende operatoren (Ilevia, De Lijn, TEC). Het resultaat is een netwerk dat in de grensregio slecht functioneert: nabijgelegen knooppunten die niet met elkaar verbonden zijn, verschillende tarieven en dragers, niet op elkaar afgestemde dienstregelingen, frequenties en aansluitingen, een gebrekkige signaletiek en geen informatieverstrekking aan de reizigers.

Het bestaande grensoverschrijdende spoorwegnet biedt verbindingen tussen Lille, Kortrijk en Tournai. Er zijn echter tekortkomingen wat betreft de dienstregeling (frequentie en aansluitingen) en de tarieven. Bovendien is de toegankelijkheid voor personen met speciale behoeften (personen met een beperking, kinderwagens, fietsen, zwangere vrouwen, ouderen) niet altijd gegarandeerd. Dat probleem doet zich helaas in veel stations voor. Daarnaast zijn de stations en hun onmiddellijke omgeving niet altijd ingericht om de intermodaliteit te bevorderen (vaak moeilijk te bereiken met de bus of zachte verplaatsingswijzen).

Wat de zachte verplaatsingswijzen betreft (in het bijzonder de fiets), is de bestaande fietsinfrastructuur (kwaliteit, veiligheid en continuïteit van het netwerk) in de regio niet altijd optimaal en is de bewegwijzering heterogeen, ondanks het toenemende gebruik van de fiets en de steeds luider klinkende vraag naar kwaliteitsvolle infrastructuur. Bovendien werden in een specifieke studie van de grensoverschrijdende regio de hiaten op het grondgebied van de Eurometropool in kaart gebracht. Die hiaten zorgen ervoor dat men zich niet op veilige wijze tussen Frankrijk en België kan verplaatsen met de fiets. We stellen vast dat de oplossingen om die problemen aan te pakken, in de praktijk op zich laten wachten.

Over het algemeen zien we een grote inertie om de situatie te verbeteren. Voor sommige probleemsituaties is er een complete stilstand of zelfs een verslechtering, ook al werden die problemen al veelvuldig aan de orde gesteld. Het ontbreekt de gebruikers aan eenvoudige en betrouwbare instrumenten (in hun eigen taal) om hun verplaatsingen te plannen, verschillende verplaatsingswijzen te combineren en gebruik te maken van de verschillende netwerken. Er bestaan weliswaar reeds enkele performante systemen die regelmatig worden geoptimaliseerd, maar ze blijven echter vrij vertrouwelijk en zijn nog voor verbetering vatbaar.

Voor het Forum is het essentieel dat de Eurometropool blijkt geeft van een grotere vastberadenheid om het openbaar vervoer en de zachte verplaatsingswijzen - die de ruggengraat van de structurering van onze steden moeten vormen - te versterken. Daartoe zal het Forum zijn leden, en bij uitbreiding de inwoners van de Eurometropool, mobiliseren om acties in kaart te brengen die de samenhang en het gebruik van het openbaar vervoer en de zachte mobiliteit versterken.

INITIATIEVEN EN OPLOSSINGEN VAN HIER EN ELDERS

Talrijke voorbeelden illustreren het grote belang van duurzame mobiliteit binnen tal van domeinen. Enkele voorbeelden die relevant zijn voor de Eurometropool:

- De tramlijn D van de Eurometropool van Straatsburg verbindt Straatsburg met de Duitse stad Khel aan de andere kant van de Rijn, met een intermodaal station bij het treinstation van de stad en een ander ter hoogte van het stadhuis.
- De buslijn MWR tussen Roubaix en Mouscron, die bestaat sinds 1992.
- In Nederland kan men met de NS-vervoerskaart de trein nemen, het openbaar vervoer in elke stad gebruiken en een deelfiets lenen.
- In Vlaanderen zijn er zeer veel fietsparkings, waardoor veel meer mensen in dit deel van de Eurometropool de fiets gebruiken.
- Wat de fiets betreft, zijn het RAVeL-netwerk in Wallonië en de knooppunten in België ook interessante voorbeelden die overgenomen kunnen worden.
- Een 'proef'-buslijn tussen Ieper en Armentières.

EEN ONMIDDELIJKE EN NOODZAKELIJKE EERSTE KLEINE STAP

- De treintarieven uniformiseren: de gebruikers moeten, ongeacht het reserveringsplatform (SNCFConnect, NMBS, TER HdF, Trainline, Rome2rio), toegang hebben tot het voordeligste tarief en dit moet ook op grote schaal in de 2 talen gepromoot worden in de hele grensoverschrijdende regio. Dat werd reeds meermaals gevraagd door de gebruikers sinds de oprichting van de Eurometropool.
- Het aantal en de zichtbaarheid van de borden voor P+R-parkings in de buurt van intermodale knooppunten verhogen om de complementariteit tussen de auto en het openbaar vervoer te verbeteren.

ZEER WENSELIJKE ACTIES OP MIDDELLANGE TERMIJN

- Een gemeenschappelijke digitale kaart van de openbaarvervoersnetwerken in de hele regio publiceren, als eerste stap in de ontwikkeling van een mobiliteitscentrale op schaal van de Eurometropool. Die kaart zo ruim mogelijk verspreiden.
- Verder nadenken over de interoperabiliteit van de vervoersbewijzen.
- Alle stations geleidelijk toegankelijk maken voor personen met beperkte mobiliteit.
- In de omgeving van alle stations fietsparkings (indien mogelijk beveiligd) en deelfietsinrichtingen voorzien.
- De intermodaliteit trein-fiets in de hele grensoverschrijdende regio homogeniseren en een pilotproject opstarten om gratis de fiets mee te nemen op de treinen in de Eurometropool, naar het voorbeeld van de TER Hauts-de-France.

VERDERE STAPPEN

- De studie "Buslijnen en grenzen" van juli 2018 actualiseren en verder uitdiepen, met een meer kwalitatieve analyse van alle discontinuïteiten: kenmerken en aard van de route, bewegwijzering, parkings, handelszaken ... Mogelijke ingrepen voorstellen.
- De visie van de grensoverschrijdende gebruikers op de belangrijkste stations in de regio objectiveren (Tournai, Mouscron, Kortrijk, Lille Flandres, Roubaix, Tourcoing).
- Een grensoverschrijdende enquête houden onder de inwoners van de Eurometropool over hun gebruik van het openbaar vervoer en de fiets, en over de verbeteringen die ze graag gerealiseerd zouden zien.

FORUM VAN DE EUROMETROPOOL LILLE-KORTRIJK-TOURNAI

Thematische fiche : Blauw Park

ONZE INTERPRETATIE VAN DE SITUATIE

Tijdens de realisatie van de subjectieve kaart werd de Blauwe Ruit erkend als een van de 2 belangrijkste identifiers van de grensoverschrijdende regio. De Blauwe Ruit belichaamt de algemene dimensie van de Eurometropool en staat symbool voor een Eurometropool in beweging.

De continuïteit van het landschap, dezelfde vegetatie, het verlangen naar onderling verbonden recreatiegebieden, de aandacht voor de natuurgebieden, de belangstelling voor het Franse platteland... de geuite verlangens en “favorieten” geven gestalte aan de collectieve voorstellingswijzen. Om de Blauwe Ruit te ontdekken, wordt de nadruk vaak op fietsen gelegd.

De BlueWalks worden in de communicatiedocumenten enkel vermeld als een “programma voor rondleidingen”.

De vele uitgestrekte, kwaliteitsvolle natuurgebieden in de Eurometropool (Chaine des Lacs, Mosaïc, Prés du Hem, Palingbeek, Pays des Collines) vormen een opmerkelijk potentieel dat verder gevaloriseerd moet worden.

In de communicatie van elke deelregio wordt vaak ook nog te veel enkel naar de eigen natuurgebieden gekeken.

De Blauwe Ruit heeft alle troeven om het ankerpunt te worden van een blauwgroen netwerk in de Eurometropool. Het Forum wil daartoe bijdragen door de Blauwe Ruit verder te ontwikkelen en nauwer te verbinden met de natuurgebieden van de Eurometropool.

INITIATIEVEN EN OPLOSSINGEN VAN HIER EN ELDERS

- IBA Emscher Park: dit park, dat al vele jaren bestaat, is een referentie wat betreft de dynamiek die het heeft gegenereerd;
- Het stedelijke blauwgroene netwerk in het noordelijke Samberbekken (TVBuONAIR);
- De wandelgids van Visitwapi.
- De EGTS « Plaine de la Scarpe et de l’Escaut »

EEN ONMIDDELLIJKE EN NOODZAKELIJKE EERSTE KLEINE STAP

- De BlueWalks inventariseren die sinds de lancering van het initiatief worden aangeboden en ook bekendmaken dat deze wandel- en fietstochten vrij toegankelijk zijn voor het hele gezin.
- De Blauwe Ruit en de BlueWalks zichtbaar opnemen op de thematische kaarten van de 3 deelregio’s.

ZEER WENSELIJKE ACTIES OP MIDDELLANGE TERMIJN

- De Blauwe Ruit en de BlueWalks toegankelijker maken voor gezinnen, met name door meer informatie te verstrekken: beschrijving, toegang, vervoer, bezienswaardigheden, ontspanningsmogelijkheden ...
- Andere thematische BlueWalks voorstellen: industrieel erfgoed, opmerkelijke bomen, hedendaagse kunst ...
- Eén enkele bewegwijzering en signaletiek implementeren voor het hele netwerk (cf. knooppunten).

VERDERE STAPPEN

De mogelijkheid onderzoeken en uittesten om 3 grote natuurgebieden (1 per deelregio) te verbinden met de Blauwe Ruit: collectieve wandelingen/fietstochten om de continuïteiten, bezienswaardigheden en knelpunten vast te stellen. Dat zou als input kunnen dienen voor een potentieel Interreg-microproject.

FORUM VAN DE EUROMETROPOOL LILLE-KORTRIJK-TOURNAI

Thematische fiche : Cultuur – Smaakfestival

ONZE INTERPRETATIE VAN DE SITUATIE

De subjectieve kaart bracht een aantal opmerkelijke kenmerken van onze regio aan het licht die gewoonlijk niet terug te vinden zijn in het gangbare discours: het plezier van het ontmoeten van andere mensen, typische smaken waar iedereen van houdt, volkstradities die inwoners samenbrengen en verenigen ... Verschillende geuite verlangens, zoals een lokale, deugdzame landbouw of een label voor het bintje, versterken die vaststelling. Het soepfeest in Wazemmes en de vele restaurants en cafés in de hele regio behoren tot de “favorieten” van de inwoners van de Eurometropool.

Kortom, alles draait om eten, met een focus op kwaliteit, lokale verankering en valorisatie van de knowhow.

Het Forum is dan ook van mening dat een populair evenement rond dit thema een belangrijke vector kan zijn om de identiteit van de Eurometropool te versterken. Een “Smaakfestival” dat niet enkel de troeven van de regio (gastronomie, landbouwers, industrie, erfgoed enz.) maar ook de knowhow van de actoren op het terrein (onderwijs, re-integratie, ambacht enz.) in de kijker zet. Het festival zou de aandacht vestigen op de beroepen waar veel vraag naar is en op de korte keten.

INITIATIEVEN EN OPLOSSINGEN VAN HIER EN ELDERS

Het Smaakfestival in Ax-les-Thermes in het Franse departement Ariège bestaat al 20 jaar en brengt producenten, restauranthouders en ambachtlieden samen. Er is een soortgelijk evenement in Nevers.

Er worden nog andere initiatieven in onze regio georganiseerd die geen Eurometropool-evenementen zijn:

- De evenementen van de vereniging Mange Lille, meer bepaald het festival Boire/Manger/Dire in Lille;
- Le Bouillon, een evenement dat recent in Lille werd georganiseerd met o.a. een brunch, zoete versnaperingen en een markt met lokale producten;
- Het Refuges Food Festival in Lille: de talenten, vaardigheden en trajecten van vluchtelingen in de kijker zetten en hun integratie in de horecasector bevorderen;
- De Buurderij, waar men lokale producten kan kopen in België;
- De “Bus des chefs” in Tournai: een vriendschappelijke competitie tussen chefs om een degustatiemenu voor te stellen;
- De boerenmarkten in het Parc Naturel du Pays des Collines (PNPC) en de ambachtelijke markten in Tournai tijdens de zomer;
- De grensoverschrijdende interactieve kaart van het Parc Naturel des Plaines de l’Escaut waarop de lokale producenten aan beide zijden van de grens vermeld staan;
- De wedstrijd “L’Assiette Gourm’hand” in Bailleul (internationale wedstrijd voor personen met een handicap).

EEN ONMIDDELLIJKE EN NOODZAKELIJKE EERSTE KLEINE STAP

- De kaart die reeds door het Parc Naturel des Plaines de l’Escaut is gemaakt, verspreiden binnen de Eurometropool-regio.

- Contact opnemen met de actoren van de regio die gelijkaardige initiatieven organiseren, om ideeën uit te wisselen en verder te bouwen op dit thema.

ZEER WENSELIJKE ACTIES OP MIDDELLANGE TERMIJN

- De grensoverschrijdende dimensie meer benadrukken in de culinaire gidsen van de regio.
- Nadenken over de invoering van een Eurometropool-label voor traditionele grensoverschrijdende lokale producten (cf. Saveurs en'Or).

VERDERE STAPPEN

Het Forum stelt voor een bescheiden maar toch opvallende eerste editie van een evenement rond voeding te organiseren. Deze pilooteditie van het "Smaakfestival" zou kunnen plaatsvinden tijdens het evenement "Feest in de Eurometropool" dat op 12 mei 2024 doorgaat in Tournai.

In dat kader zouden drie evenementen georganiseerd kunnen worden om de lokale producten in de kijker te zetten:

- Een streekproductenmarkt;
- Een of meerdere kookworkshops;
- Een cateringaanbod op basis van traditionele of vernieuwde gerechten.

Het Forum wil hierbij maximaal inzetten op participatie en intergenerationaliteit.

We zullen zo snel mogelijk samenzitten met de actoren die dit soort evenementen reeds organiseren en met de stuurgroep van het evenement "Feest in de Eurometropool".

FORUM VAN DE EUROMETROPOOL LILLE-KORTRIJK-TOURNAI

Thematische fiche : Cultuur – toegang tot musea

ONZE INTERPRETATIE VAN DE SITUATIE

De regio telt tal van complementaire musea die belangrijke evenementen organiseren. Uit de subjectieve kaart blijkt de wens - die al eerder was uitgesproken - om de toegang tot die musea te bevorderen, ongeacht waar men vandaan komt.

Er bestaan wel instrumenten, maar die zijn specifiek voor elke deelregio: C'Art, MuseumPassMusées, Pass VisitWallonia, UitPas ...

Het Forum is van mening dat culturele interconnectie essentieel is om Eurometropool-identiteit te versterken en dat men moet zoeken naar innovatieve oplossingen om dit te bereiken.

INITIATIEVEN EN OPLOSSINGEN VAN HIER EN ELDERS

Next Festival is een voorbeeld van culturele mobiliteit op schaal van de Eurometropool waarbij tijdens het Festival collectieve mobiliteitsoplossingen aan de toeschouwers worden aangeboden.

EEN ONMIDDELLIJKE EN NOODZAKELIJKE EERSTE KLEINE STAP

- Tijdens grote evenementen het vervoer van de bezoekers organiseren: formules aanbieden waarbij het vervoer inbegrepen is in de prijs van de rondleiding of het bezoek.

ZEER WENSELIJKE ACTIES OP MIDDELLANGE TERMIJN

VERDERE STAPPEN

Een ontmoeting inplannen met enkele grote instellingen om te peilen naar hun interesse in een beperkt pilootproject met een Eurometropool-pas en om de modaliteiten hiervan vast te leggen.